

Schütz Jánosné

„Jó gyakorlatok” a szombathelyi Szociális Szolgáltató Központban

A szociális terület szakminisztériuma 2004-ben indította útjára a „Ti hogyan csináljátok?” projektet, amely jó gyakorlatok bemutatására nyit lehetőséget. Intézményünk 2005 óta sikeresen vesz részt a fenti pályázaton.

A Szociális Szolgáltató Központ Szombathely város közigazgatási területén évente közel 2100-2200 idős és rászoruló embernek biztosít a személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális ellátást.

Alapszolgáltatásaink:

- szociális információs szolgáltatás,
- étkeztetés,
- ebéd házhozszállítása,
- házi segítségnyújtás,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- nappali ellátás hat idősök klubjában.

A *szakosított ellátások* közül az átmeneti elhelyezést biztosító időskorúak gondozóházát működtetjük, 17 férőhellyel.

Az intézmény egy intézményi központtal, hat telephelyen működő Idősök Klubjával, egy telephelyen működő Gondozóházzal és három Gondozási Körzetközponttal rendelkezik.

A szervezetre jellemző, hogy az ellátást végző intézmények egymásra épülve működnek, és az ellátások átjárhatóak.

A Szociális Szolgáltató Központban 2003. január 1-jétől kezdte meg munkáját az Intézményi Csoport. Létrehozásának alapvető célja az intézmény egységeiben folyó szakmai munka segítése, koordinálása, a tevékenységek szakmai színvonalának emelése és az innováció.

A csoport általános feladatait a következőkben foglalta össze:

- az ellátást igénybe vevők szervezett foglalkoztatása, pszichés és mentális karbantartása, életvitelük segítése;
- szervezett programok biztosítása a városban működő hat idők klubjának ellátottjai részére;
- jogi tanácsadás és érdekképviselés az ellátást igénybe vevők számára, továbbá az intézmény vezetésének segítése;
- pályázatok figyelése, a szolgáltatásokat érintő innovatív megoldások keresése és alkalmazása a megvalósításhoz szükséges források feltárása.

Az intézményi csoport éves munkaterv alapján végzi tevékenységét.

Az alábbiakban szolgáltató központunk „jó gyakorlataiból” adunk ízelítőt.

„Idősek Szabadegyeteme”

A 2003-ban indított szabadegyetem *célja* a Szociális Szolgáltató Központ Idősek Klubjaiba járó idősokorúak érdeklődésének szinten tartása, új ismeretek szerzése iránti igényük felkeltése.

További célok:

- a mentális teljesítőképesség, vitalitás megőrzése;
- az idősödésből, az egészségi állapot megváltozásából fakadó nehézségek feldolgozásának segítése;
- lehetőség felkínálása egy jobb, színvonalasabb, tartalmasabb életminőség elérésére;
- az élethosszig tartó tanulás elvének érvényesítése az idősekre, a társadalomban való részvételük biztosítása érdekében;
- a demográfiai változások nyomán jelentkező feszültségek enyhítése;
- a generációk közötti kommunikáció és társadalmi szolidaritás fejlesztése;
- pozitív kép kialakítása, a negatív beállítódások csökkentése az idősekkel kapcsolatban: ne tekintsék az idős embert tehernek;
- segíteni az idősokorúak egymás közötti és a közösségeik közötti kapcsolatainak kialakulását, megerősödését.

A program célcsoportja:

- a Szociális Szolgáltató Központ által működtetett Idősek Klubjainak tagjai (taglétszám: 264 fő);
- a klubtagokon kívül azok az érdeklődők, nyugdíjasok, akik a klubok számára biztosított hely közelében laknak, illetve különböző fórumokon értesülve a programokról, azokon részt kívánnak venni;
- a Gondozóházban, átmeneti bentlakásos formában ellátásra szoruló idősök, akik közül többen egészségi állapotuk és előrehaladott életkoruk miatt mozgásukban súlyosan korlátozottak, ágyhoz kötöttek (létszámuk 17 fő).

A „jó gyakorlat” *célrégiója* a Szombathely Megyei Jogú Város különböző pontjain működő Idősek Klubjai. Ezek a klubok úgy helyezkednek el a városban, hogy mindegyik terület részesülhessen az ellátásban, lefedik Szombathely Megyei Jogú Város közigazgatási területét.

Előzmények, és a szükséglet felmérése

A szabadegyetem indításának előzményeként több alkalommal került sor olyan foglalkozásokra, illetve különböző témákban olyan előadásokra, amelyek nagy érdeklődést keltettek az idősök körében.

Kezdetben irányított beszélgetések zajlottak, a klubtagok közül jelentkező előadók, illetve meghívott vendégek tartották a foglalkozásokat. A nagy érdeklődés miatt a szolgáltatást előre tervezetté, rendszeressé, tematikussá alakítottuk. Felmérések, elégedettségi vizsgálatok alapján tájékozódunk, milyen témákra mutatkozik igény, milyen formában és milyen gyakorisággal szervezzük a szolgáltatást.

A „jó gyakorlat” bemutatása

A tevékenység keretét az „Idősek Szabadegyeteme” elnevezés adja.

A szabadegyetem évfolyamonként ősztől tavaszig (októbertől májusig) tart. Havonta két alkalommal rendezzük meg, szerdai napokon 13 órától 14 óra 30 percig. A helyszínek váltakoznak a klubok között.

A résztvevők az adott klub tagjai, valamint azok az érdeklődők, akik a többi klubból, illetve a településhez közeli régióiból érkeztek. A megjelenést, a részvételt jelenléti íven rögzítjük, nyitó illetve záró programot külön rendezünk.

A szabadegyetemen ez idáig az alábbi témák kerültek terítékre.

2003 októberétől 2004 májusáig: *Vas megye irodalmának, történelmének híres alakjai*. Tizennégy előadás hangzott el a témában – melyhez kapcsolódóan két kirándulást szerveztünk.

2004 októberétől 2005 májusáig: *Vas megye templomai, kastélyai és arborétumai*. Az előző évhez hasonlóan a tizennégy előadás mellett két kirándulásra került sor.

2005 októberétől 2006 májusáig: *A szeretet művészete – Bibliai tájakon*.

2006. októberétől 2007 májusáig: *Színes csillagászat*.

A szabadegyetem programjain alkalmanként 50-60 fő vesz részt.

Az előadókat, a kirándulások szakmai vezetőit a Berzsényi Dániel Főiskoláról, a Berzsényi Dániel Könyvtártól, az Egyházmegyei Könyvtártól és a Főplébániai Hivataltól hívtuk.

Az előadások elhangzása után tesztlapok kiosztására kerül sor, amelyeknek a kitöltését a következő előadásig kell elvégezni. Ezzel egyrészt segítjük az elhangzott ismeretek elmélyítését, másrészt figyelemre serkentjük az előadásokon résztvevőket. A rendszeresen kitöltött és összegyűjtött tesztlapokat értékeljük, és egy hangulatos záró programon a legjobbakat az oklevél mellett még jutalomban is részesítjük. Minden évfolyam záró programját május végén rendezzük meg.

Egy-egy évfolyam tematikájából programtervezetet készítünk, amelyet igényesen kivitelezett kiadványok formájában juttatunk el a klubokba és a művelődési intézményekbe.

A klubtagok előadásokra történő szállításáról az intézmény gondoskodik.

A témák feldolgozásához szükséges eszközök egy részét az előadók biztosítják (projektor, szemléltető filmek, diák, különböző kiadványok, szakirodalom).

Amely témákhoz kirándulás kapcsolódott (pl. kastélyok, templomok, arborétumok, emlékhelyek, csillagvizsgáló), oda autóbuszos kirándulást szerveztünk az előadók közreműködésével.

Eredmények

Az Idősek Szabadegyeteme keretében végzett tevékenységünk felkeltette a célcsoportok tagjainak érdeklődését, nagy létszámban és szívesen látogatták a programokat. Ennek igazolására minden alkalommal kaptunk szóbeli, utóbb írásban történt visszajelzést.

Az elsajátított ismeretek, élmények, tapasztalatok megszerzése mellett erősebbé váltak a személyes és közösségi kapcsolatok. A klubok közötti átjárás lehetőséget nyújtott arra is, hogy egy-egy klub tagjai megismerkedjenek a többi helyszínen zajló mindennapi tevékenységekkel.

Az adatok magukért beszélnek: az előadások száma az évenkénti 3-4 alkalomról 16 alkalomra, a résztvevők száma 60 főről 300 főre emelkedett.

Tervek

Az Idősek Szabadegyeteme programot az elkövetkező években is folytatni kívánjuk, miután megítélésünk szerint és a résztvevők véleménye alapján sikeres rendezvénysorozatnak bizonyult.

Az évfolyamok témaválasztásánál továbbra is figyelembe vesszük az idős emberekből álló hallgatóság véleményét.

Terveink szerint a 2007–2008-as „tanév” témakörét a földrajz csodálatos világából merítjük majd. Ezt megalapozza egy előzetes megbeszélés, programegyeztetés a megyei könyvtár munkatársaival.

A program megvalósításához szükséges humán erőforrás

Ahhoz, hogy a jó gyakorlat eredményes legyen, évfolyamonként 6-10 fő előadó közreműködésére van szükség, mintegy 16 órában. Az előadók egyetemi, illetve főiskolai végzettséggel rendelkeznek.

Minden előadás alkalmával szükség van technikai dolgozók, gondozónők közreműködése (4-5 fő), a megfelelő reklámanyagok, kiadványok elkészítéséhez pedig hozzáértő adminisztrátorra. A témák kiválasztását, összeállítását, a rendezvény koordinálását, lebonyolítását egy fő programszervező végzi.

A szükséges infrastruktúra

- Minimum 60 fő befogadására, leültetésére alkalmas, fűthető, világos, kényelmes helyiség, olyan épületben, amely jól megközelíthető.
- A terem rendelkezzen minimális technikai felszereléssel, legyen lehetőség a korszerű eszközök működtetésére.

A „jó gyakorlat” megvalósítása során együttműködő partnerek

- Intézményi Csoport
- a klubok vezetői
- a gondozónők
- Művelődési Központ
- Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola
- Berzsényi Dániel Könyvtár
- Egyházmegyei Könyvtár
- Savaria Múzeum
- plébániahivatalok.

Nyilvánosság biztosítása

- A programszervező személyes, szóbeli tájékoztatást nyújt.
- A saját szerkesztésű havi programtervezetet eljuttatjuk a célcsoportokhoz.

- Az Idősek Szabadegyeteme témaköreiről prospektusok, szórólapok, plakátok készülnek.
- Az Őszirózsa Klubhíradó című saját szerkesztésű klubújságon, valamint a helyi tévén és sajtón keresztül hírt adunk a programokról.

Generációk közötti együttműködés

Társadalmunkban az öregedéshez jórészt negatív sztereotípiák kapcsolódnak, amely tükröződik az idős emberekkel szemben tanúsított viselkedésünkben is. Az értékrendszer alakításában nagy szerepe van a prevenciónak. Napjainkban a generációk jórészt egymástól függetlenül élnek, pedig életük csak kölcsönös függőségben válhat teljessé. A generációk közötti együttműködést a támogatás és a törődés egysége hozza létre. E kölcsönös együttműködés színtere a család, a közösség és az egész társadalom. Ennek elérése érdekében indítottuk útjára a generációk közötti együttműködés elnevezésű projektünket.

A program *célja* a generációk közötti együttműködés elősegítése, hogy megtudjuk:

- milyen kép él a mai fiatalok fejében a nagyszülők korosztályáról;
- miben jobb szerintük a nagyszülők, mint a szülők generációja;
- mit szeretnének kapni, és mit volna jó ellesni a nagyszülők nemzedékétől;
- mikor találhatják rokonszenvesebbnek az idősebbeket;
- mi tenné könnyebbé szerintük az együttélést;
- mit várnának el, és mit tehetnének az idős emberekért;
- mit csinálnának szívesen velük együtt?

A program célcsoportja

- Az általános iskola 5-6. osztályaiból azok a gyermekek, akik ötletgazdagok, de a mindennapi élet nem kínál elég teret e gazdagság pozitív irányú megnyilvánulásaira. Fontos, hogy igényük legyen baráti közösségek alakítására, hasonló értékek mentén a közös cselekvésre, a csoportmunkára (8-10 fős csoport).
- Idősek klubjaiban azok a szociális és mentális támogatásra szoruló tagok, akik akarnak és képesek is tenni a felnövekvő generációkért (kb. 12-15 fő).

- Az általános iskola felső tagozatos évfolyamain tanulók, ismereteinek bővítése, érdeklődésük felkeltése céljából (Szombathelyen kb. 3200 fő).
- A középiskolás korosztályból a nyitott, empátiával rendelkező aktív tanulók, akik kíváncsiak, szeretik kipróbálni magukat valós helyzetekben (15-20 fő).
- Házi gondozásban részesülők közül azok, akik magányosak, hozzátartozóik már nem, vagy távol élnek (5-20 fő).

A „jó gyakorlat” *célrégiója* Szombathely Megyei Jogú Város közigazgatási területe.

Szükségletfelmérés

A 2003 óta minden évben készült szükséglet-, igény-, és elégedettségi felmérések eredményei azt mutatták, hogy a főállású és tiszteletdíjas gondozónők által nyújtott szolgáltatásokkal ellátottaink elégedettek, de az időhiányból adódó munkaszervezési nehézségek miatt nem mindig tudják kielégíteni a felmerülő igényeket.

Elsősorban beszélgetéshez társat, sétához kísérőt, kártyázáshoz partnert kerestek a szolgáltatásainkat igénybe vevők.

A „jó gyakorlat” bemutatása és eredményei

Az iskolás korosztállyal kialakított kapcsolat elősegítheti a generációk közelebb kerülését egymáshoz. A magányos időseknek póttunokát adhat, míg a saját nagyszüleiktől távol élő fiatalok e kapcsolaton keresztül ismerkedhetnek az időskor problémáival, miáltal megértőbbek, toleránsabbak lesznek ezzel a korosztállyal.

A középiskolás korosztályt az Ifjú Vöröskeresztes Klub tagságán keresztül nyertük meg céljainknak. A fiatalok otthonaikban keresik fel ellátottainkat, beszélgetéssel, közös sétával, közös játékokkal töltve el értékes órákat.

Az általános iskolás korosztály körében három programot indítottunk.

Az egyiken osztályfőnöki óra keretén belül ismereteiket bővítjük az időskor élettani sajátosságairól, az együttélés megkönnyítésének lehetőségeiről.

Ezen kívül 5-6. osztályos gyerekekből csoportot szerveztünk, akikkel rendszeresen, (kéthetente) keressük fel intézményünk klubjait, ahol közös játékokon, beszélgetéseken keresztül közvetlenül tapasztalhatják meg, milyenek az idős emberek, hogyan kell velük szemben viselkedni, melyek a békés együttélés szabályai.

Továbbá megkerestük az ifjú vöröskeresztes tagszervezettel rendelkező általános iskolákat, megkérve őket, mutassák be műsoraikat az idősök klubjaiban, változatosabbá és vidámabbá téve ezzel a hétköznapiakat.

Az Ifjú Vöröskeresztes klubbal együttműködve 15-20 házi gondozást igénybe vevő embert látogatnak heti rendszerességgel önkénteseink. Munkájukat a gondozási körzetközpont vezetője szervezi. E tevékenység felkeltette a sajtó és a közvélemény érdeklődését is. A megyei lap címlapján jelent meg írás munkánkról, a Duna televízió riportfilmet forgatott róla.

Osztályfőnöki óra keretében eddig kb. 220 általános iskola felső évfolyamain tanuló gyermek kapott tájékoztatást az időskor élettani sajátosságairól. Őszinte érdeklődést és aktív részvételt tapasztaltunk az előadásokon.

Nagy lelkesedéssel és kitartással működik az a gyermekcsoport is, melynek keretében idősök klubjaiban tartunk közös foglalkozásokat. Az idősök türelmesen hallgatják a gyerekek mondanivalóját, kizárólagos figyelmet adva nekik, a gyerekek ezt viszonyozzák kedvességükkel, ragaszkodásukkal, érdeklődésükkel.

Iskolás csoportok több alkalommal adtak műsort a már „patronált” idősök klubjában pl.: Idősök Világnapján, ünnepeken stb. Mindig saját készítésű ajándékkal lepték meg klubtagjainkat.

A program megvalósításához szüksége humán erőforrás

Egy fő szociális munkás – általános szociális munkás, vagy egy fő mentálhigiénés munkatárs.

A szükséges infrastruktúra

Irodahelyiség berendezéssel, fogadószoba, szakirodalom, telefon, fax, fénymásoló, számítógép, e-mail, internet.

A „jó gyakorlat” megvalósítása során együttműködő partnerek

Általános és középiskolák, valamint a Magyar Vöröskereszt Ifjúsági alapszervezete.

Nyilvánosság biztosítása

- Helyi média: Vas Népe, Savaria Fórum, Szombathelyi TV, honlap;
- tájékoztató szórólapok a lakosság illetve az ellátást igénybe vevők részére;
- a Szociális Hét és a Családnapi Fesztiválon rendszeres részvétel;
- az intézmény által szerkesztett Klubújság cikkei;
- terepoktatás keretén belüli tájékoztatás.

Önsegítő csoportok szervezése a Szociális Szolgáltató Központ Idősek Klubjaiban

Kezdeményezésünk alapvetése, hogy az időskorú, kóros tüneteket mutató emberekben ne a betegségtudatot, hanem állapotuk racionális értelmezését, az optimális szinten tartás szándékát, a betegség leküzdésére törekvést, a gyógyulás igényét erősítsük.

Segíteni kívánunk a krónikus betegségekben, a pszichés zavarokban szenvedők, a fogyatékkal élők és a szenvedélybetegek rehabilitációjában, rehabilitációjában.

Az önsegítő csoportok szervezése által lehetőséget teremtünk:

- a szükségletek és az igények reális megfogalmazására,
- az azonos betegségi tünetek tapasztalatainak átadására,
- a korlátozottság leküzdésére,
- a céltudatos életvitel, napirend kialakítására,
- az eredmények egymás közötti megosztására.

A „jó gyakorlat” *célcsoportja* a Szociális Szolgáltató Központ Idősek Klubjaiban ellátott 389 egyedi vagy halmozott betegségi tünetet mutató, diagnosztizált, kezelt idős ember.

A célrégió a Szombathely Megyei Jogú Város közigazgatási területén működő, nappali ellátást biztosító intézményei közül a városban működő hat Idősek Klubja.

Szükségletfelmérés

A klubok egészségnevelő szándékú, ismeretbővítő programjai eddig minden érintettnek és érdeklődőnek szólóan, általánosságban történtek. A meghívott előadók által tartott tanácsadások, árubemutatók, természetgyógyászati ismertető az aktuálisan jelenlévőknek szóltak. Ezen kívül egyes esetekben személyes beszélgetések során adtunk tanácsot, illetve irányítottuk tovább az érdeklődőt a kompetens szakemberekhez és egyéb segítőkhez.

Az intézményünk által működtetett hat Idősek Klubjában felmérést készítettünk az azonos problémákkal küzdő célcsoportok meghatározására, a meglevő dokumentációk felhasználásával és a klubtagok személyes megkérdezésével.

Az előregedéssel együtt járó hasonló vagy azonos betegségtünettel élők egyre szaporodó száma tette indokolttá az Idősek Klubjaiban a célcsoportok kijelölését az alábbi tizenegy kategória szerint:

- légzőszervi, asztmatikus megbetegedés (23 eset)
- keringési zavarok, szív és érrendszeri problémák, magas vérnyomás (115 eset)
- tumoros megbetegedések (műtét utáni állapotok) (21 eset)
- cukorbetegség (35 eset)
- emésztőrendszer problémái (23 eset)
- pszichés zavarok, pszichiátriai esetek (51 eset)
- inkontinencia (13 eset)
- halláscsökkenés (19 eset)
- látáscsökkenés (13 eset)
- mozgásszervi megbetegedés (51 eset)
- deviáns viselkedés (25 eset).

A „jó gyakorlat” bemutatása

A hat Idősek Klubjában tapasztalt hasonló egészségi problémák felmérése lehetővé tette az azonos betegségkategóriákba tartozók csoportosítását, s ennek megfelelően a konkrét tartalmú ismeretterjesztő, figyelemfelhívó programok összeállítását.

Rendszeresen, havonta egy alkalommal, tömegközlekedéssel jól megközelíthető Idősek Klubjában minden célcsoport részére külön-külön összejövetelet szervezünk, ahol betegségspecifikus szakelőadásokra, konzultációra, az idős emberek saját tapasztalatainak megosztására és megbeszélésére kerül sor.

Az összejövetelek időtartama 1,5 - 2 óra, az érintettek aktivitásától, érdeklődésétől függően.

Egy-egy csoportfoglalkozás résztvevőinek számát max. 10-15 főben ajánlott meghatározni.

Az első, csoportépítő találkozó alkalmával a résztvevők tájékoztatást kaptak a program céljáról; megismerhették a számszerűsített adatokat a saját problémacsoportjukra vonatkozóan; megtapasztalhatták, hogy nincsenek egyedül gondjaikkal, és tudatosíthatták, hogy a betegségeik ellenére is van remény egy teljesebb életre. Az ismertető után hagyunk időt a hallottak átgondolására, megbeszélésére, a csoportban való részvétel motivációjának kialakulására.

A tájékoztató után egy héttel a klubokban személyes megkeresés útján célirányos felmérést készítettünk a program iránt érdeklődők számáról, igényeiről, javaslatairól.

A fentiek ismeretében láttunk neki az önségítő csoportok megszervezésének, és elkezdődhetett az érdemi munka.

A jó gyakorlat eredményei, jövője

Az önségítő csoportok tagjai tapasztalataikat megoszthatják betegtársaikkal, egymást tanácsokkal segíthetik, így állapotuk elviselhetőbbé válik.

Fontosnak tartjuk gyakorlatunk személyiségalkító, viselkedésbefolyásoló szerepét.

A célcsoportok kialakítása révén nő az ellátottak egymás iránti toleranciája, empátiája, a betegtárssal szembeni tisztelete.

A gyakorlat mindaddig fenntartható, míg erre igény jelentkezik.

A programhoz szükséges humán erőforrás

Az intézmény témában érintett főállású munkatársai, illetve meghívott előadók, szakemberek vesznek részt a programokban (megbízási szerződés vagy tiszteletdíj alapján, ill. a túlóra lecsúsztatásának felajánlásával, valamint önkéntes tevékenység végzésével).

A szükséges infrastruktúra

- 15-20 fő befogadására, jegyzetelésre alkalmas előadóterem.
- Lehetőség szerint korszerű audio-vizuális felszereltség (írásvetítő, projektor, videó, flippchart tábla, jegyzetsomag).

A „jó gyakorlat” megalósítása során együttműködő partnerek

A Szociális Szolgáltató Központ szakembere (mentálhigiénés munkatárs, szociális munkás, jogász) és a program témájához kapcsolódó meghívott előadók (pszichológus, gyógytornász, gyógyszerész, masszőr).

Nyilvánosság biztosítása

- A program szervezője, lebonyolítója írásos tájékoztatást ad a célcsoportnak (tematika, időpont, helyszín és a csoportfoglalkozás céljának megjelölésével).
- A tájékoztatásba bevonjuk helyi információs csatornák, médiát (Klubújság, Savaria Fórum, Vas Népe, helyi televízió).

Tanácsadás, ismeretterjesztő előadássorozat idős családtagjaikat gondozó hozzátartozók részére

A „jó gyakorlat” alapvető *célja*, hogy

- a Szociális Szolgáltató Központ szolgáltatásaihoz szakszerűen kapcsolódjon a hozzátartozók gondozási tevékenysége;
- az otthoni gondozásban részt vállaló családtagok, hozzátartozók tegyenek szert minél tágabb körű alapismeretekre, a gondozottak állapotára, gondozási igényeikre vonatkozóan;
- segítségadás annak érdekében, hogy a gondozást végző személy életminősége ne sérüljön túlságosan az ellátott családtag állapota miatt.

A program során további célunk, hogy a résztvevők:

- ismeretei gyarapodjanak az idős kor élettani sajátosságairól,
- szélesebb rálátással bírjanak az időskorral járó változásokra,
- ismerjék meg a saját és mások módszereit a felmerülő problémák leküzdése érdekében,
- csökkenjen bennük a szorongás, a bizonytalanság és a kiszolgáltatottság érzése,
- növekedjék az önbecsülésük, az élettél való megelégedettségük,
- javuljon az általános közérzetük,
- építsenek ki kapcsolatokat szakemberekkel, s javuljon a köztük lévő kommunikáció.

Reményeink szerint e célok megvalósulásával jelentősen csökkennek a családban felmerülő pszichoszociális problémák.

A program *célcsoportja* a Szociális Szolgáltató Központ ellátásait igénybe vevők közül a házi segítségnyújtásban részesülő (199 fő), ill. a nappali ellátásban részesülők közül a fokozott ellátásra szoruló klubtagok (24 fő), otthoni gondozásában közreműködő hozzátartozók, családtagok köre.

A „jó gyakorlat” *célrégiója* a Szombathely Megyei Jogú Város közigazgatási területén élő, az intézmény által nyújtott személyes gondoskodási formákat igénybe vevő személyek hozzátartozói.

Szükségletfelmérés

Az egyedül élő és természetes támaszokat nélkülöző idős emberek ellátása a főállású gondozókra hárul.

Az önmaguk ellátására nem, vagy csak részben képes, családban élő személyeknél a gondozási feladatok megoszlanak a főállású gondozók és a családtagok között.

A szakképesítést nem igénylő, de felelősségteljes gondozási tevékenységek végzésében korábban is segítséget nyújtottuk, azonban ez alkalmanként történt, és mindig az aktuális problémára irányult. A gondozó az ellátást igénybe vevő személy otthonában, az érdeklődő hozzátartozó kérdésére, az adott témában nyújtott felvilágosítást vagy szolgált tanácsadással.

Intézményünk a 2006. évben 298 házi segítségnyújtást igénylő idős embert látott el, az Idősek Klubjaiban 334 klubtag vette igénybe szolgáltatásainkat.

Az év során elégedettségi vizsgálatokat végeztünk az ellátásokra vonatkozóan, amelyek során az otthonukban felkeresett igénybevevők hozzátartozói nagy számban jelezték, hogy szeretnék részletesebb és gyakorlatias segítséget kapni az otthoni gondozási feladatok ellátásához.

Az ellátásokkal való elégedettséget vizsgáló kérdőívek azon kérdésére, hogy igényelne-e még egyéb segítséget is az intézménytől, a válaszadók 23%-a jelezte, hogy szívesen venne részt egy ismeretterjesztő, tanácsadással egybekötött előadás-sorozaton.

A „jó gyakorlat” bemutatása

A szervezett formában történő gyakorlati ismereteket tartalmazó ismeretterjesztő előadássorozatot minden idősellátással foglalkozó szervezet hatékonyan használhatja a hozzátartozókkal való együttműködés kialakítása és gördülékenyebbé tétele érdekében.

A Szociális Szolgáltató Központ Intézményi Csoportja 2006. évben indította előadás-sorozatát az idős hozzátartozóikat otthonukban gondozó családtagok részére.

Az intézmény belső erőforrásait felhasználva a program szakmai anyagát mentálhigiénés munkatárs, pszichológus, szociális munkás állította össze és közvetítette a résztvevők számára.

Az előadás-sorozat tematikája:

- Az időskor sajátosságai, az életkorral járó változások
- Harmonikus kapcsolatok a családban
- Az időseket ellátó szociális rendszer ismertetése.

A potenciális résztvevőket intézményünk munkatársai bevonásával szólítottuk meg. A meghívót (amely a részletes programot tartalmazó szórólap) a házi gondozást végzők személyesen juttatták el az igénybevevők családtagjaihoz. A klubtagok hozzátartozóit a klubvezetők a térítési díj befizetésekor tájékoztatták.

Az előadás-sorozatra három egymást követő hét ugyanazon napján, 17–19 óra között, a város központjában lévő, tömegközlekedéssel jól megközelíthető Idősek Klubjában került sor.

Egy-egy előadás időtartama 1-1,5 óra.

Az előadássorozat résztvevőinek számát max. 10-15 főben ajánlott meghatározni.

A hozzátartozók részére szervezett előadássorozatra 17 fő jelentkezett, akik aktívan részt is vettek a programokon. Meggyőződésünk, hogy széleskörű felhívásra a jövőben ez a létszám jelentősen nőni fog. Ezt erősíti meg az időközben kapott visszajelzések, érdeklődők növekvő száma.

A „jó gyakorlat” eredményei, jövője

A program befejeztével elégedettségi véleménykutatást és további igényfelmérést végeztünk a résztvevők körében.

Az előadássorozat résztvevői a kérdőíves felmérés értékelése alapján:

- hasznosnak tartják a kezdeményezést,
- igényeiknek megfelelő ismeretekhez jutottak,
- megerősítést kaptak a gondozási tevékenységük végzéséhez,
- közvetlen bizalmi kapcsolatot alakítottak ki a programban részt vevő szakemberekkel,
- önszorgó jelleggel a résztvevők egymás között folyamatos kapcsolatot tartanak fenn,

- várják a további előadásokat, amelyekre igényeiket, javaslataikat folyamatosan eljuttatják hozzánk.

Tapasztalataink és a hozzátartozók kérései alapján állítjuk össze a 2007. évi tanácsadási, ismeretterjesztő programunk tematikáját, választjuk ki az előadók személyét (szociális munkás, mentálhigiénés szakember, pszichiáter, gyógytornász, szakorvos, szakápoló, gyógyszerész).

Elkezdett gyakorlatunkat tovább kívánjuk bővíteni a város lakossága körében azok között, akik jelenleg még nem veszik igénybe szolgáltatásainkat, de potenciális igénybevevők, pl. családtagjaik ápolási díjon vannak velük otthon. Számukra prevenciós jelleggel kívánjuk biztosítani a szolgáltatást.

A program megvalósításához szükséges humán erőforrás

Az előadásokat az intézmény főállású, a témában érintett szakemberei (megbízási szerződés alapján vagy tiszteletdíjért, ill. a túlóra lecsúsztatásának felajánlásával), valamint erre vállalkozó önkéntesek tartják.

A szükséges infrastruktúra

- 15-20 fő befogadására, jegyzetelésre alkalmas előadóterem,
- egyéni beszélgetésekhez intim körülményeket biztosító helyiség,
- lehetőség szerint korszerű audió-vizuális felszereltség (írásvetítő, projektor, videó, flippchart tábla, jegyzetsomag).

A jó gyakorlat megvalósítása során együttműködő partnerek

A Szociális Szolgáltató Központ szakemberei: mentálhigiénés munkatárs és szociális munkás, valamint a program témájához kapcsolódó meghívott pszichológus előadó.

Nyilvánosság biztosítása

- A program szervezője, lebonyolítója írásos tájékoztatást ad a célcsoportnak (tematika, időpont, helyszín és az előadássorozat céljának megjelölésével),

- felhasználja a helyi információs csatornákat, médiát.

A fenti programok nem valósulhattak volna meg Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának támogatása nélkül.